

Szonátaest Nyikolajevával

A zeneszerző életművében a zongoradarabok fontos helyet foglaltak el, hiszen ő maga is kiváló pianista volt, sőt a zeneirodalom mint a hangszerjáték forradalmi újítóját tartja számon. A könnyed Mozart-zenéhez szokott bécsiieknek ugyanis újdonságot jelentett energikus billentésmódja, telt, érzelmdús, néha vaskosnak, bárdolatlanak tetsző tónusa.

Tatjana Nyikolajeva, akinek óriási repertoárjában Beethoven összes zongoraszonátája is beletartozik, a korai alkotásokból, az 1798 és 1801 között komponáltakból válogatta műsorát.

A hangverseny indító darabja a több szólamú, harmonikus szerkesztésű *E-dúr szonáta* volt. A bizonytalanságot sugalló kezdőtétel után fergeteges tempójú, pergő futamok következtek, duzzadó életörömet, vidámságot érzékeltetve. A *G-dúr szonáta* is az előző mű hangulatát tükrözte, kiegészülve a Beethovennél először hallható, úgynevezett „társalgá-

A Filharmónia kamarabérlet-sorozatában Tatjana Nyikolajeva négy Beethoven-szonátát mutatott be hétfőn a Tisza Szálló hangversenytermében.

si” hanggal. A gyengéd, kecses főtémával a művész nő elénk varázsolta a korabeli udvari muzsikálások, a társasági élet hangulatát. Nyikolajeva az I. tételben csodálatos pianóival, majd gyors, könnyed eleganciával lejátszott futamaival nagy elismerést aratott.

A koncert második részét a sima, nyugodt, derűs hangulatú *B-dúr szonáta*val indította a művész. A II. tétel bensőséges hangulatát, fantáziaszerűségét, virtuozitását jól érzékeltette, de hiányzott a Beethoven-muzsikára már a zeneszerző korai korszakában is annyira jellemző belső tűz, szenvedélyesség.

A hangverseny befejezése-

ként előadott *Asz-dúr szonáta* is ugyanazt bizonyította, mint az előzőek: a művész nő félelmetes technikai felkészültséggel rendelkezik, könnyedén, elegánsan, óriási rutinnal játszik, fantasztikus tempókra képes. A Gyászinduló egy hős emlékére című III. tétel előadása során azonban nem éreztük a gyász mély fájdalmát, hangvétele könnyedebbre sikeredett, mint amit a mű megkívánt.

Rendkívül szimpatikus volt, hogy a nem túl nagy számú közönség ellenére Nyikolajeva természetes egyszerűséggel játszott el ráadásaként egy *Apassionata*-tételt és a *Hét bagatell*ből egy virtuóz részletet.

Végezetül engedjessék meg egy, a szervezőket érintő kritikus megjegyzés: a műsor első részében nagyon zavaró volt, hogy a hangszert nem hangolták fel tökéletesen. Előadónak és közönségnek egyaránt fontos a tiszta hangzás, ha egy szál zongorára épül a koncert...

G. E.

Beiratkozás

A szegedi Révai József Általános Iskola az 1990/91-es tanévre beiratkozó elsőso- nek az alábbi lehetőségeket kínálja: angol, orosz és gyermektorna foglalkozás tanórán kívül, önköltségesen, valamint órarend szerinti cselgáncsoktatás. Ezenkívül a harmadik évfolyamtól kezdve szakosított angol nyelvű oktatás folyik. A negyedik évtől kezdve olasz, orosz és az angol nyelv folytatása között választhatnak a diákok. A beiratkozás időpontja: ez év március 28-tól 30-ig 8 és 17.30 óra között.

Belső hírek

Diáktudós

Ha egy folyóiratot, periodikát kezébe vesz az ember, először is a borítónak (a külsőcsinnak) kell elnyernie az olvasó tetszését, vagy ha nem is a tetszését, de az érdeklődését, kíváncsiságát kellene megmozgatnia, csalogatnia. Azután a tartalomjegyzék, a betűk formája, olvashatósága következik. Mindebből igen gyengéren vizsgázott az OTDT (Országos Tudományos Diákköri Tanács) orgánuma, a *Diáktudós*. Persze ehhez ismételtén tudomásul kell venni, hogy „semmire” sincs pénz. De talán az sem mindegy, hogy hányan olvassák a benne írottakat, melynek hatását a kivételes ízléssége nagyban befolyásolja.

A *Diáktudós* idei első számában a XIX. Országos Tudományos Diákköri Konferencia záró ünnepségén elhangzott beszédekből olvashatunk rövid összefoglalót. Utána 10 riport erejéig bemutatkoznak a „Pro Scientia” aranyermesei közül. Az érmét 62 fiatal és 81 konzultáns vehette át — oktatói, hallgatói munkáért.

Diákszervezetek egyetemeinken címmel megtudhatjuk, mi az AIESEC, és bemutatkozik az MDE. Majd interjút olvashatunk Lajos Tamással, a BME rektorhelyettesével, aki fő feladatuként mondja: „Nyitnunk kell a világ felé.” Megismerkedhetünk az Új hullám tv-műsorból kinőtt Új Hullám Tehetségkutató és Menedzselő Alapítvány-nyal, s ezen belül három pályázati kiírással: a Philips pályázattal, az Első Amerikai—Magyar Értékpapír-kereskedelmi Rt. pályázatával, és a Budapesti—Bécs világiállításra vonatkozó pályázattal. Végül naptárszerű feldolgozásban találjuk az MTA 1990. évi rendezvénytervét. A periodikát az OTDT terjeszti.

P. Sz.

A nemzetiségi tanárképzésről Sütő András házában

A Juhász Gyula Tanárképző Főiskola e lap hasábjain közölte azt a szándékát, hogy *alapítványt hoz létre a magyar kisebbségi területek tanárképzésének felkarolására és segítésére* addig, amíg e területek magyartanár-képzési problémái nem oldódnak meg a jelenleginél sokkal hatékonyabban. Az alapítvány kuratóriumának tiszteletbeli elnökeül *Sütő Andrást*, a világhírű erdélyi író-tudóst kívántuk megnyerni, ezért személyesen kerestük fel az író-tudóst — nemrég még lebontással fenyegetett — marosvásárhelyi házában. Sütő András igent mondott.

Főiskolánk évtizedek óta nagy sikerrel szervezi a tanárok nyári akadémiaját, a posztgraduális képzés egyik legszínvonalasabb formáját. Az idén a résztvevők között — reményeink szerint — magyar és magyarul tudó román tanárokat is köszönhetünk. Utazásunk másik célja ez volt.

A kint folytatott, hivatalos és baráti beszélgetések során merült fel az az igény, hogy jó lenne a Marosvásárhely—Szeged testvérvárosi kapcsolat már elkezdett tárgyalássorozatát újra elindítani, illetve az e folyamatban felmerült nehézségeket valahogy megoldani.

Hogy sikerül-e — ez talán egy újabb beszámoló témája lehet.

Dr. Lengyel Zsolt,

a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola főigazgató-helyettese

A márciusi Tisztatáj

Évkönyv (1989)-et hullatott a márciusi Tisztatáj első lapjára *Nagy Gáspár* az elmúlt esztendő jellemzőként, mert úgy érzi: „Dalokat fűzhettem volna könyvek / gyöngysorába...” Következő három verse pedig mintegy ennek a sirató gyöngysornak szemeként „ázzal az immunhiányos / láztól szédülő orszaggal” foglalkozik, hol „közben meg fogy a levegő...” s „Mint békebeli / kannibálok / egymást zabálják / föl a barátok”, „És hallgatnak versek mélyén a költők.” Am „Reflektoroz az óceán mély kútjában valami fénylő...” / s valami fényes is szurkál / másfél méterre a föld alatt.” Az *Évkönyv*, a hetedik nyilvánosságban, a Magyar kannibálok és az Észrevétel című, 1989-ben született sorai nemcsak Nagy Gáspár költészetének, de a folyóirat legújabb számának is legértékesebb darabjai közé számítandók. Amiket mintegy kiegészíté- nek a „helyzetjelentésben” a következő lapokon a határainkon túlról üzenethozó *Farkas Árpád*, *Csiki László*, *Mircea Dinescu*, *Tamási Áron*, *Balogh Edgár* versei és prózái, melyeket mintha Balogh azon megszívlelendő bölcsessége kötne csokorrá, hogy „Maradjunk csak őszintén mimagunknál.”

Kurdi Fehér János is önmagához, s tehetségéhez való hűségességét bizonyítja a *A festészet újjászületése a valósággal* című versében. *Baka István* viszont az „En, Thészeusz” lírai prózájában, illetve prózai lírájában ezúttal meglep bennünket. *Varga Imre*, *Gömöri György* és *Gézi János* verseit olvashatjuk ezután, majd a Hazai tükrök rovatban azt az interjút, amit tavaly december 6-án Pozsgay Imre adott Párizsban a TV5-nek, *Az igazság órája* című műsorban, a szocialista országok vezetői közül elsőként kapva lehetőséget arra, hogy elemezze a változásokat.

A következő lapokon tanulmány kapott helyet, *Bertha Zoltán: Erdélyi magyar irodalom a nyolcvanas években*. Attekintés, számbavétel, elemzés, amely, mint a szerző írja, szándéka szerint (is) azt jelzi, „... hogy mennyire gazdag, árnyalatokkal teljes, összetett szépirodalmi kultúra élt még a nyolcvanas években is Erdélyben, s került — az egész erdélyi magyar szellemi és fizikai létezésével együtt — abszolút végveszélybe.” Megerősítésül ennek, olvashatjuk a következő oldalakon *Márkus Béla* elemzését a Kolozsvárott élő *Kányádi Sándor* újabb versgyűjteményéről, mely Magyarországon jelent meg, azt bizonyítja kritikusa szerint, hogy a hatvanéves Kányádi elérte példaképét, „... belenőtt Arany János kalapjába. Arany János kalapjába nőtt bele.”

A Néző rovatban ezúttal *Fried István* teszi közzé gondolatait „Az orosz—magyar irodalmi kapcsolatok jellegéhez.” Arra, a summázatra jutva, hogy „Magyar költők, írók, gondolkodók jól választottak: a nem hivatalos tudat, az irodalom Oroszországa mellett szavaztak, Puskin, Lermontov, Doztojevszkij Oroszországa mellett, a Volkov temető nagy halottjai mellett — és a XX. századi utódjaik mellett, kiknek sorsa azt látszik példázni, amit Bulgakov hirdetett: a kéziratok nem égneek el.” — Valahol megvan mint *Petri György* is, akinek verseiről *Csűrös Miklós* írt kritikát a Tisztatáj márciusi számában, amit egyébként *Tardi Sándor* grafikái illusztrálnak.

Sz. M.

A Soros Alapítvány irodalmi díjai

Az MTA Soros Alapítvány Bizottságának 1989-ben alapított irodalmi díjait első ízben adták át kedden a Soros Alapítvány Bizottságának titkárságán.

A Weöres-díjat Orbán Ottó költőnek ítélte oda a neves irodalmárokból álló zsűri. Miként indoklásukból ki- tünt: Orbán Ottó nemzedékének kiemelkedő egyénisége, aki három és fél évtizedes folyamatos költői munkássága során irodalomtörténeti értékű életművet hozott létre.

A Krúdy-díjat Nádas Péter írta. A közelmúlt évtizedekben jelentős szerepet töltött be a magyar próza

irodalomtörténeti fontosságú megújításában. Elbeszélései, regényei, színdarabjai a kortárs magyar irodalom időtálló értékei.

Kosztolányi-díjban Rába György írórt részesítették. Az elismerést egyebek között azzal indokolták: a negyvenes években lírájában a történelem, a második világháború drámai tapasztalatai, lét és ember, erkölcs és ösztönök mindig újra élhető újra értelmezhető kérdései

sűrűsödtek. A hatvanas években versei elvontabbak, talányosabbak voltak, most a jelképszerű tárgyakkal, analógiákkal fejezi ki magát.

A díjakat és az ezzel járó 250 ezer forintot Soros Györgynek, a bizottság elnökének személyes képviselője, Vásárhelyi Miklós adta át. Jelen volt Berend T. Iván, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke.

Ugyancsak első ízben ítélték oda tíz ígéretes fiatal írónak és költőnek a havi 10 ezer forintos ösztöndíjat, amelyet egy éven át folyósítanak. (MTI)

Pályázati felhívás

A Csongrád Megyei Múzeumok Igazgatósága meghirdeti az 1990. évi Csongrád megyei Új- és legújabb kori történeti pályázatot, amely része az országos történeti pályázatnak. Pályázni lehet helyszíni gyűjtésen alapuló saját tapasztalatból, visszaemlékezésből kiinduló, levéltári kutatásra, sajtóanyagra épülő dolgozatok beküldésével, amelyek nyomtatásban még nem jelentek meg.

A beküldendő pályamunkák tárgyalta korszak a XVIII. század elejétől napjainkig terjedhet. A szerző támaszkodjon főként még be nem gyűjtött történeti forrásokra, muzeális értékű tárgyakra, dokumentumokra, fotókra és más jellegű emlékekre, természetesen azok pontos le- lőhelyének feltüntetésével. A pályázaton részt vehet nemzetiségi témáról, vagy nemzetiségi nyelven írt dolgozat is. Részt vehetnek mindazok, akik múzeumi gyűjtéssel és történetírással hivatásszerűen nem foglalkoznak. Várják az iskolai és helytörténeti szakkörök pályamunkáit is. Beküldési határidő: 1990. augusztus 31. Pályadíjak, felnőtt kategóriában: 5000 Ft, 4000 Ft, 3000 Ft. ifjúsági kategóriában: 3000 Ft, 2000 Ft, 1500 Ft, csoportos kategóriában pedig 5000 Ft, 4000 Ft, 3000 Ft.

Az elkészült pályaművet két azonos tartalmú és kiállításra példányban kéri beküldeni, mindkettőn feltüntetve a pályázó nevét, címét és életkorát. Az eredményhirdetés Szegeden, 1990 októberében lesz.

Ajánlott témakörök: 1. A helyi politikai, kulturális,

gazdasági élet történetében kiemelkedő szerepet vállaló személyiségek életútja. 2. Új pártok, társadalmi szervezetek, intézmények (olvasókör, kaszinó, klub, művelődési otthon, nemzeti segélymozgalom, ipartestület, Kiosz, vendéglátás, kereskedelem, sportegyesület stb.) működése, története. 3. Városi, falusi társadalmi osztályok és rétegek életmódjának alakulása, változása (egy család története, munkakörülmények, szokások, lakáskörülmények, szórakozás stb.). 4. Ipari és mezőgazdasági üzemek alakulásának, fejlődésének története: szövetkezeti mozgalom, a különböző hitelszövetkezetek, üzemi, évkönyvek, krónikák, szocialistabrigád-naplók, üzemtörténeti gyűjtemények története. 5. Nemzetiségek élete. 6. Az 1945 előtti paraszti írásbeliség dokumentumainak főkutatása, begyűjtése, írójának életútja. 7. A helyi sajtó egy vagy több évfolyama repertóriumának elkészítése (teljes feldolgozások, személyi bibliográfiák, például Sz. Szigeti Vilmos, Békefi Antal Vár György, Cserzy Mihály stb., a helyi piac árainak alakulása stb.). 8. Fotó történeti és saját felvételeket beazonosítani. (Családtárgyak, gazdasági, gyártási folyamatok, politikai események, kulturális rendezvények, építészeti emlékek. Feltétlen követelmény a jól beazonosított kép: hely, idő, személy, fényképező stb.). 9. Vallási egyletek, falusi kulturális körök (Kalot, Kalász, cserkészeti) dokumentumai, történetük feldolgozása. 10. I. II. világháborús hadifogság története — ezek leve-

lezései, fotói stb. 11. A lakóhelyen, családban lezajlott koncepciók perek történetinek feldolgozása. 12. Lakosságcserehez fűződő emlékek, dokumentumok feldolgozása. 13. 1956-os események helyi lezajlásáról és az azt követő megtorlásokról várunk tudósításokat. 14. Ajánljuk az erőszakos termelőszövetkezetesítés témakörének feldolgozását is.

A pályázni kívánók útmutatásért forduljanak a szegedi Móra Ferenc Múzeumhoz (Szeged, Roosevelt tér 1—3. 6720).

Marx tér, szombat délután egy óra.

— No, én se jövök mostanában Magyarországra! — zsörtölődik keserűen egy idős asszony, miközben le- rakja mellénk a csomagjait. Képzeli el, életében először átjöttem a két unokámmal Szabadkáról vásárolni. S most nem tudunk visszamenni. A busz- jegyet ugyanis csak valutaért árulják — mondja méltatlankodva, és előhúzza pénztárcáját. Nézzék, van forintom, dinárom is, de az nem jó. Most, hogy megyünk haza? Legalább hat márka kellene.

Miután nekünk semmilyen konvertibilis pénz- nemünk nincs, hát jobb híján megígérjük a nének, bemegyünk vele a forgalmi irodába, s megpróbálunk kikönyörögni valami megoldást. Közben az unokák is előkerülnek, egy 14 éves forma kislány, és az öccse. A nagymama ta-

Pénzes bulik

nácstalanul lobogtatja az ezrest, odaadná akár az egésztestet hat rongyos márkáért. Végre, mintha a sors küldte volna, elénk toppan egyik régen látott ismerősünk. Közös sopánkodásunk láttán, pénztárcájából kivesz 10 nyugat- német márkát. Áron alul számítja meg a nének, aki hálálkodik az égből jött segítségért. A család most már szedheti a batyuját, s elindulhat a szabadkai kocsiállás felé.

A mi járatunkra még várni kell csöppet. Gondolok egyet, s meglátogatom a pályaudvar nőnek adresszált helyiségét. Ajtajában ősz hajú, kék köp- nyes hölgy gyűjti az illem- hely forintban is leperkal-

ható díját. Ötforintost! csúsztatok a tányérkába, mire az asszony villám- gyorsan visszaad egy ket- test. Köszönöm, mondom, és már igyekezve a kitű- zött célom felé, elhárítom a visszajárót.

— Nem úgy van az, aranyoskám! — mutat a hölgy a kopott tükröt fölé akasz- tott táblára. Csak tessék eltenni! Három forint a használati díj. Én csak annyit fogadok el, amennyi nekem hivatalosan jár.

Elteszem a rézpénzt és eltűnök. Hogy nálunk manapság kinek mi jár hivatalosan, valutában vagy forintban, azt nehéz lenne követni. S hogy a kis és nagy pénzeket hol és ho- gyan adják-veszik az állampolgárok, azt helyzete válogatja. Még szerencse, hogy akadnak, akik le tud- nak mondani egy-egy pénz- es buliról!

(pacsika)